

Culturele en kunstzinnige vorming, ja maar...

1 januari 1995

Auteur: Joop Dirksen

Volume: 05

Nummer: ?

Pagina's: 28-30

Documenten

- [tsjip_jrg05_015.pdf](#)

joop dirksen culturele en kunstzinnige vorming ja maar iedere zichzelf respecterende school zal het standpunt huldigen dat de leerling meer geboden moet krijgen dan alleen de kennis en vaardigheden die het examenprogramma eist iedere zichzelf respecterende school zal dat meer op een wijze inkleuren zo is in de loop der tijden op de ene school een toneel traditie ontstaan investeert een andere school extra in sportfaciliteiten en stopt een derde school heel veel energie in buitenlandse reizen en of internationale uitwisselingen een van de zaken die de scholen tot nu toe min of meer vrijblijvend tegemoet konden treden was de culturele en kunstzinnige vorming niemand zal het belang daarvan ontkend hebben maar of er buiten de lessen literatuur tekenen muziek ook iets aan die vorming gedaan werd hing in de praktijk vaak af van het enthousiasme van individuele docenten en schoolleiders nu er een echt vak culturele en kunstzinnige vorming gaat ontstaan is dat enerzijds een positieve ontwikkeling want dit onderdeel is te belangrijk om er niet structureel mee bezig te zijn maar anderzijds bestaat de kans dat heel interessante projecten door enthousiaste vrijwilligers gestart juist doordat er nu een verplicht schoolvak ontstaat de nek worden omgedraaid ter illustratie een beschrijving van twee projecten op het eckartcollege in eindhoven waarvan het de vraag is of ze overlevingskansen hebben binnen ckv rond 1990 heeft jos van den broek docent handvaardigheid in samenwerking met enkele collega's een project opgezet met de titel hoe speel je het klaar die vraag was uitgangspunt op een reeks avonden enkele seizoenen herhaald waarop een podiumkunstenaar werd uitgenodigd om zijn of haar ontwikkelingsgang te schetsen hoe kom je er in hemelnaam bij om kunstenaar dirigent cabaretier balletdanseres musicus etc te worden en hoe gaat dat dan vervolgens in zijn werk welke opleiding en wat voor leerschool heeft de kunstenaar gevolgd wat komt hij of zij op zijn of haar pad voor problemen tegen en hoe is dat nou eigenlijk om podiumkunstenaar te zijn wat zijn de prettige stimulerende kanten en wat de negatieve belangrijk voor het welslagen van dit project was de medewerking die verleend werd door een vader met heel veel connecties in de theaterwereld hij kende heel wat kunstenaars persoonlijk e

n wist hen enthousiast te maken voor deze vorm van contact met hun publiek dat betekende dat er geen sprake hoefde te zijn van enorme honoraria terwijl zo'n kunstenaar na een interview door een van de deelnemende docenten en een vragenruur van de kant van de leerlingen en andere belangstellenden ook nog een demonstratie gaf van zijn of haar kwaliteiten elke avond was zo een boeiende en leerzame ervaring voor alle deelnemers een kennismaking met de kunstenaar en zijn of haar kunstvakmanschap 28 dirksen culturele en kunstzinnige vorming ja maar terwijl in principe dit project bestemd was voor leerlingen van de eigen school dat zijn er zo'n 1700 bleek al gauw dat de opkomst s avonds in de eigen tijd niet zo heel groot was via vooraankondigingen in de plaatselijke pers werd ook aan mensen van buiten school de mogelijkheid geboden om deze avonden bij te wonen de avonden trokken meestal tussen de vijftig en honderd bezoekers waardoor de sfeer nog intiem genoemd kon worden de aanwezigen waren steeds vol lof over de combinatie van informatie en amusement de leerlingen van onze eigen school die in het begin van het project kwamen bleven ook komen maar er werd slechts een kleine groep bereikt zo tussen de twee en vijf procent van de hele leerlingenpopulatie sinds vorig jaar is uit bovenbeschreven initiatief een ander project voortgegaan dat de naam kijk op kunst heeft gekregen weer gaat het om een project op vrijwillige basis in de eigen tijd van de leerlingen de aandacht is nu gericht op beeldend kunstenaars en dat betekent dat de leerlingen nu aan het reizen gaan deze kunstenaars moet je in hun eigen woon- en of werkomgeving ontmoeten in hun atelier of in een galerie waar ze exposeren de bedoeling is de leerlingen nog beter te leren kijken en luisteren om gaandeweg de kunstwerken in al hun verschijningsvormen en uitwerkingen beter te gaan begrijpen en meer te gaan waarderen vooraf krijgen de leerlingen enige informatie over de kunstenaar die ze zullen bezoeken en ter plekke dus in het atelier of in de galerie wordt het werk bekeken daarna volgt een gesprek met de kunstenaar van alle leerlingen wordt verwacht dat ze na een bezoek hun ervaringen op papier zetten deze verslagen worden in de groep verspreid en gaan ook voor commentaar naar de kunstenaar ook deze wordt gevraagd om zijn indrukken op papier te zetten in het afgelopen jaar werden bezoeken gebracht aan veertien kunstenaars op grond van het enthousiasme van de leerlingen wordt iets dieper ingegaan op de bezoeken aan twee van hen nl huub kortekaas en cornelis ie mair kortekaas exposeerde op de tu in eindhoven wat een bezoek technisch eenvoudig maakte de school ligt op tien minuten fietsen van deze expositie ruimte de expositie riep zoveel vragen op dat de kunstenaar zelf voorstelde om met de hele groep in zijn atelier in winssen gelderland verder te kijken en te praten dat betekende een busreis maar die bleek alleszins de moeite waard het onbevangen kunnen rondkijken in de beeldentuin van kortekaas en de gedrevenheid waarmee de kunstenaar op elke vraag inging maakten bij de leerlingen heel veel enthousiasme los een totaal ander soort kunstenaar en mens bleek cornelis ie mair een heendaagse zeventiende eeuwse man die zich laat inspireren door de oude meesters van de zeventiende tot en met de negentiende eeuw in onderwerp keuze compositie opzet schildertechniek en kleurenpalet tekenend is de re actie van lemair op het bezoek van de leerlingen mijn doorgaans rustige huis was opeens vol meisjes er gingen ook jongens mee op

kunstenaarsbezoek maar de verhouding jongens meisjes was zo ongeveer 1 op 10
jd kinderen eigenlijk nog maar vanwege hun jeugdigheid zo betoverend mooi dat
ze mijn op hol slaande fantasieën inspireerden tot het voortbrengen van adem-
benemende taferelen van nimfen dryaden of andere mythologische 29 dirksen
culturele en kunstzinnige vorming ja maar schoonheden durfde ik ze maar tot mod-
el te vragen er is zo blijkt uit de verslagen van de leerlingen een wereld voor hen
open gegaan tijdens hun ontmoetingen met kunstenaars die vrijuit spraken over
hun motieven hun emoties hun problemen bij het eeuwige gevecht om vorm te
geven aan wat hen bezielt kunst en kunstenaars bleken heel wat toegankelijker
dan men gedacht had de hele organisatie ligt bij dit project in handen van mijn col-
lega docent jos van den broek die ook voor het eerste project grotendeels de ver-
antwoorde lijkeid droeg hij is gestart met de kunstenaars te vragen die hij al
kende en gaandeweg kwamen hier nieuwe ontmoetingen uit voort blijkbaar
spreekt de opzet van het project de kunstenaars ook aan want tot nu toe heeft hij
nog geen enkele afwijzing gekregen op zijn verzoeken om medewerking als je
duidelijkheid verschaft over doel opzet en uitwerking blijkt dat overal deuren te
openen dat levert steeds weer een levendige uitwisseling van gedachten en gevoe-
lens op tussen kunstenaar en leerlingen van den broek spreekt zijn huiver uit ten
aanzien van inpassing van een der gelijk project kunstenaars willen niet schools of
vakmatig benaderd worden is zijn ervaring en daar is het dilemma geschetst met
een grote dosis creativiteit en veel inzet zijn er prachtige projecten op te zetten
waarmee leerlingen op heel indringende wijze cultureel en kunstzinnig gevormd
kunnen worden maar de open en tegelijk intieme sfeer die ontstaat als echt gein-
teresseerde leerlingen dicht rondom de kunstenaar kruipen is snel en onherstel-
baar beschadigd als er leerlingen bij komen die dat van het lesrooster moeten na-
tuurlijk zijn er wel parallellen te trekken met het literatuuronderwijs wie ooit een
schrijver op school heeft gehaald en een half gemotiveerde hoorde vragen waarom
schrijft u eigenlijk weet dat ook hier de sfeer snel naar de bliksem kan gaan maar
door de lange traditie van het literatuuronderwijs is dit al iets meer ingebed in de
schoolcultuur voor ckv een vak dat eigenlijk geen vak zou moeten zijn liggen er
zeker prachtige mogelijkheden maar ze liggen midden in een mijnenveld van frus-
traties 30